01/05/2020

Η ομορφιά της ζωής μέσα από τον θάνατο

/ Ορθόδοξες Προβολές

του Πρωτ. Ανδρέα Αγαθοκλέους

Φαίνεται πως το θέμα του θανάτου θ’ απασχολεί πάντα τον καθένα μας, ως γεγονός που θα έλθει σε μας και στους αγαπημένους μας. Γι’ αυτό και θα συγκλονίζει, θ’ αναστατώνει και θα προβληματίζει. Όμως, παρ’ όλη την πραγματικότητα του γεγονότος, υπάρχουν και αυτοί που το απωθούν, αρνούμενοι να το σκεφτούν, να το φιλοσοφήσουν, να το αποδεχτούν.

Βέβαια, όσο και να είναι στη ζωή μας δεν παύει από το να είναι αφύσικο για την ύπαρξή μας, ξένο στη φύση μας. Αυτό κατανοείται από το ότι δεν το αποδεχόμαστε ευχάριστα ούτε για τον εαυτό μας ούτε για τους άλλους.

Η Ορθόδοξη Θεολογία μάς λέει ότι ο θάνατος ήλθε ως αποτέλεσμα της πτώσης των πρωτοπλάστων. Η ανθρωπότητα «μολύνθηκε» από τον θάνατο και ο θάνατος έγινε συνώνυμος με τη φθορά.

Έτσι όλη η κτίση κι όλοι οι άνθρωποι μπήκαν μέσα στη σκλαβιά αυτή. Αν η Ορθοδοξία τονίζει τόσο πολύ την Ανάσταση του Χριστού, ώστε να ονομαστεί

«Εκκλησία της Αναστάσεως», είναι γιατί γνωρίζει τον άνθρωπο και τις ανάγκες του. Τι σημασία μπορεί να έχει η διδασκαλία του ιδρυτή της, όταν τα μέλη της «στενάζουν και συνωδίνουν» στο γεγονός του θανάτου;

Η ειδοποιός διαφορά των θρησκειών από την Εκκλησία του Χριστού βρίσκεται όχι τόσο στη διδασκαλία – αν και αυτή έχει σημαντική διαφορά σε κάποια σημεία – όσο στο πρόσωπο του Αρχηγού της. Αν οι θρησκείες μπορούν να σταθούν και να υπάρξουν και χωρίς τον ιδρυτή τους παρά μόνο με τη διδασκαλία του, το ίδιο δεν μπορεί να γίνει με την Εκκλησία. Γιατί η Εκκλησία στηρίζεται στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού ως Θεανθρώπου, που έζησε, δίδαξε, θαυματούργησε, απέθανε και ανέστη «ως παντοδύναμος».

Από την ημέρα εκείνη «τὴ μιὰ τῶν Σαββάτων», όπου οι Μυροφόρες γυναίκες «όρθρου βαθέως» άκουσαν από τον άγγελο το χαρούμενο και συγκλονιστικό μήνυμα «ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε• ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτὸν»(Μάρκ. 16, 6), ο θάνατος παύει να είναι η φοβερή κατάληξη της ανθρώπινης ύπαρξης. Γίνεται ύπνος, γίνεται μετάβαση από τη γη στον ουρανό, γίνεται νέος τρόπος ζωής.

Για όσους, βέβαια, βλέπουν μόνο αυτά που βλέπουν και τίποτα πέρα από τις αισθήσεις, τα πιο πάνω είναι κούφια λόγια, ανίκανα να τους αποκαλύψουν πίσω από τα φαινόμενα τα γενόμενα. Όπως ο τυφλός δεν μπορεί να απολαύσει την ομορφιά των χρωμάτων και των τοπίων, καθώς και ο κωφός την αρμονία των ήχων, έτσι και αυτός που δεν έχει την πίστη ως έκτη αίσθηση, αδυνατεί να γευτεί την εκκλησιαστική ζωή ως πρόγευση ζωής αιωνίου. Περιορίζει έτσι τον εαυτό του στα στενά όρια του κόσμου τούτου και τον στερεί από τη δυνατότητα της χαράς που πηγάζει από την εμπειρία της άλλης ζωής.

Η Εκκλησία, ως Θεανθρώπινος οργανισμός και ως το υπαρκτό σώμα του Θεανθρώπου, ξέρει να προσφέρει την απόλαυση αυτής της ζωής και να την αγιάζει, όπως και να δείχνει τη ματαιότητα των εγκοσμίων. Γι’ αυτό δεν την απορρίπτει όπως ο Μονοφυσιτισμός ούτε όμως και την απολυτοποιεί όπως ο Υλισμός. Αυτό φαίνεται τόσο στη διδασκαλία και την πρακτική όσο και στα μυστήρια και τις ακολουθίες της.

Στην ακολουθία της κηδείας, όπου ευρισκόμαστε μπροστά στην πραγματικότητα του θανάτου και του χωρισμού, ακούμε την αλήθεια πως «πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα, ὅσα οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον». Μας απογυμνώνει έτσι από την ψευδαίσθηση του πλούτου και της δόξας, που μπορεί να διαλύσουν τις ανθρώπινες σχέσεις. Κι ακόμα πως «ὡς ἄνθος μαραίνεται καὶ ὡς ὄναρ παρέρχεται καὶ διαλύεται πᾶς ἄνθρωπος». Μας δείχνει το σύντομο της ζωής, ώστε να μην τη σπαταλάμε άσκοπα και ανώφελα στις συγκρούσεις και στα πείσματα, νομιζόμενοι

ότι οι ευκαιρίες που έχουμε είναι για πάντα.

Η μνήμη του θανάτου, με αφορμή την παρουσία μας στην κηδεία ή την επίσκεψή μας σε κοιμητήριο, μπορεί να γίνει αφετηρία για να ζήσουμε το υπόλοιπο της ζωής μας με αληθινή μετάνοια, που ανανεώνει την ύπαρξη και τη ζωοποιεί. Η Εκκλησία, με τις ακολουθίες της και κυρίως αυτή της κηδείας, δεν θέλει να μας τρομοκρατήσει, ώστε να πιστέψουμε. Μία τέτοια πίστη εύκολα οδηγεί σε νευρώσεις και φοβίες, που δεν ελευθερώνουν ούτε χαροποιούν. Αντιθέτως, θέλει να μας δείξει από αυτή τη ζωή την ομορφιά του ουρανού για να την ποθήσουμε, αλλά συγχρόνως και να τη ζήσουμε «ἐν τῷ νῦν αἰώνι» με τρόπο μυστικό και πραγματικό, «εν ετέρα μορφή», ώστε βαδίζοντας προς τα εκεί να μη βαδίζουμε προς το άγνωστο.

Το βίωμα του ουρανού από τώρα γίνεται μέσα στην καρδιά μας, σύμφωνα με τον λόγο του Κυρίου «ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἡμῶν ἐστι». Αλλά η Βασιλεία του Θεού είναι ο ίδιος ο Χριστός, που γνωρίζεται εμπειρικά στην Εκκλησία Του. Μία Εκκλησία που δεν περιορίζεται στα τελετουργικά ή κοινωνικά ή ηθικά αλλά γίνεται σχέση εν Αγίω Πνεύματι με τον Θεό και τους ανθρώπους. Έτσι καταργείται ο χωρισμός, δηλαδή ο θάνατος που φέρνει ο εγωκεντρισμός, η απομόνωση και βιώνεται η εν Χριστώ κοινωνία των προσώπων. Τότε κατανοούμε τι σημαίνει νίκη του θανάτου, κατάργηση της φθοράς. Γιατί ο βιολογικός θάνατος, ο χωρισμός δηλαδή από το σώμα, είναι μία μορφή θανάτου. Ο ψυχικός και πνευματικός θάνατος εμφωλεύουν μέσα μας με την αμαρτία. Ο

Χριστός νίκησε κάθε μορφή θανάτου και μέσα στην Εκκλησία Του μπορούμε να γευτούμε αυτή τη νίκη.

Ευλογημένοι όσοι τη ζωή αυτή τη βιώνουν ως ευκαιρία και δώρο που τους οδηγεί στην αιώνια χαρά.

Ευλογημένοι όσοι θυμούνται συχνά τον ερχόμενο θάνατο, γιατί αυτοί θα ζήσουν συνετά.

Ευλογημένοι όσοι γεύονται μέσα τους την ειρήνη και την ταπείνωση του Χριστού «ὅτι αὐτῶνέστιν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

(Δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ Παράκληση.
Διμηνιαία Ἔκδοσις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, τεῦχος 79)

ΠΗΓΗ: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ – ΨΗΦΙΔΕΣ ΠΙΣΤΕΩΣ